

Till
Finansdepartementet

Datum
2024-06-05

Ert diarienummer
Fi2024/01177

Diarienummer
KS-2024-00403

Yttrande över Finansdepartementets remiss: Stärkt skydd för vissa förtroendevalda och en tydligare intern kontroll i kommuner och regioner (Ds 2024:10)

Sammanfattande inställning

Sammanfattningsvis anser Kungsbacka kommun att de föreslagna förändringarna i kommunallagen avseende intern kontroll är bra och relevanta medan de föreslagna ändringarna avseende stärkt skydd för vissa förtroendevalda inte bör införas i kommunallagen. Ansvaret för förtroendevaldas trygghet bör inte ligga på kommunerna på samma sätt som för anställda, och de kostnadsberäkningar som presenterats är sannolikt grovt underskattade. Kommunen anser att frågan om stärkt skydd för förtroendevalda genom information och kunskapshöjning inom området är angelägen och att här kan kommunerna spela en roll. En sådan roll bör dock inte ske via lagstiftning.

Kungsbacka kommun ser fram emot vidare dialog kring denna fråga och är redo att bidra med ytterligare underlag och synpunkter.

Kommunens inställning i detalj

Stärkt skydd för vissa förtroendevalda

Kungsbacka kommun delar uppfattningen att förtroendevalda behöver ett starkt skydd mot hot och våld. Samtidigt anser kommunen att kommunerna inte kan, och inte heller bör, ha samma ansvar för förtroendevalda som kommunen har för våra arbetstagare. Detta grundar sig på flera skäl:

- Beslutanderätt och organisatorisk kontroll

Kommunerna har ingen beslutanderätt över förtroendevalda. Politiker innehar sina uppdrag baserat på valda mandat från medborgarna och deras roll är att representera väljarnas intressen oberoende av kommunens organisation. Att ge kommunerna ansvar för att förebygga ohälsa eller olycksfall till följd av hot och våld skulle kräva en omdefiniering av kommunernas befogenheter och ansvar, vilket kommunen anser är olämpligt.

- Arbetsmiljölagstiftningens tillämplighet

Arbetsmiljölagens bestämmelser är utformade för att skydda anställda inom ramen för en anställningsrelation. Förtroendevalda är inte anställda utan valda representanter och att försöka applicera arbetsmiljölagens regler på dem skulle innebära en fundamental förändring av deras ställning och vår roll som kommun. Detta skulle också skapa risker för intressekonflikter och påverka den demokratiska processen.

- Reglering genom kommunallagen

Kungsbacka kommun anser att kommunallagen inte är rätt plats för dessa förändringar. Kommunallagen reglerar kommunernas och regionernas verksamheter och befogenheter men är inte utformad för att hantera skyddsåtgärder för politiker. Det bör övervägas om inte specifik lagstiftning som direkt adresserar säkerheten för förtroendevalda vore mer lämplig.

Kostnadsberäkningar stärkt skydd för förtroendevalda

Promemorian verkar ha underskattat de kostnader som förslagen skulle innebära för kommunerna. Kungsbacka kommuns invändningar är följande:

- Ökade kostnader för administration, utbildning och utrustning

Att implementera och upprätthålla de föreslagna säkerhetsåtgärderna kräver betydande administrativa resurser. Riskförebyggande åtgärder, säkerhetsrutiner och hantering av säkerhetsutrustning (som larm), dokumentation, utbildning och stöd till förtroendevalda skulle innebära en ökning av arbetsuppgifter för kommunernas personal såväl initialt som löpande.

- Psykosocialt stöd och krishantering

Behovet av att tillhandahålla psykosocialt stöd till förtroendevalda som utsätts för hot eller våld innebär ytterligare kostnader som inte verkar vara adekvat beaktade. Detta inkluderar både direkta kostnader för tjänster och indirekta kostnader i form av ökad belastning på kommunernas organisationer.

Korruption och oegentligheter

Kungsbacka kommun delar uppfattningen att arbetet mot korruption i den kommunala sektorn behöver bli bättre och anser att det är rimligt att kommunallagen blir tydligare avseende kommunernas generella ansvar för intern kontroll att också förebygga att verksamheten utsätts för korruption och andra oegentligheter.

Kungsbacka kommun har redan i dag ett arbetssätt för intern kontroll som är baserat på riskanalys och där korruption är en identifierad risk. Arbetet med intern kontroll är integrerat i den vardagliga verksamheten och följer en årlig cykel med uppföljning och granskning.

Samtidigt som det införs ett generellt krav i kommunallagen enligt förslaget noterar kommunen att intentionen om riskbaserat och systematiskt förebyggande arbete redan finns i flera speciallagstiftningar som i Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete SOSFS 2011:9, skollagens krav på systematiskt kvalitetsarbete liksom i arbetsmiljölagarna, lagen om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete och lagen om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (kraven på risk och sårbarhetsanalyser) med flera. Det innebär att många verksamheter är väl förberedda i enlighet med befintlig lagstiftning medan andra verksamheter som inte på samma sätt styrs av speciallagar har en längre väg att gå. Kommunen anser att ytterligare lagstiftning har liten

betydelse i praktiken och att det främst handlar om att ytterligare utveckla befintliga arbetssätt inom alla verksamheter.

Kungsbacka kommun